Samenvatting door Suzanne Piet van het stuk:

PvdA heeft van zichzelf verloren, Jurriaan Fransman, 2017.

Congres en formatie 2012

Het regeerakkoord is een "politieke zelfmoord" geweest. In een interview in Trouw (16 februari 2012) beweerde Spekman dat de PvdA "haar ideologische veren nu harder nodig heeft dan ooit" en de PvdA "linksom uit de crisis" wilt. Deze sfeer van ideologie en het vasthouden aan progressieve waarden heeft zich niet vertaald in het regeerakkoord. In drie sectoren is de PvdA van oudsher ijzersterk: de (gezondheids)zorg, het onderwijs, kunst en cultuur. In al deze sectoren heeft de PvdA een enorm verlies geleden. De bezuinigingen hebben ons potentieel en traditionele electoraat heel hard geraakt.

Organisatiecultuur

Geen van de voorzitters van de PvdA, behalve Ruud Koole (wegens zijn goede verstandhouding met toenmalig partijleider Bos), heeft sinds 1991 zijn of haar termijn uitgezeten. Er is een structureel probleem van een spanning tussen de partij als vereniging en de fractie in Den Haag. Een alternatief zou zijn dat Nederland 100 regionale afdelingen zou krijgen met een minimale omvang. Er wordt een sterkere regionale afdelingsstructuur gecreëerd met een directe lijn tussen partijtop en de afdelingen.

Lijsttrekkersverkiezing

Alle partijen waren al weken (zo niet maanden) in de campagnemodus en de PvdA wist nog niet wie haar lijsttrekker zou worden. Velen binnen de partij hebben vanaf de zomer 2016 het partijbestuur opgeroepen van de lijsttrekkersverkiezing af te zien; dat Hans Spekman dit heeft doorgezet, is (niet alleen naderhand) te beschouwen als een strategische blunder.

Hoe omgaan met interne kritiek?

Wat we zien, is dat gerechtvaardigde kritiek vanuit de partij worden gebagatelliseerd. De conclusie is dan ook dat er de afgelopen jaren talloze waarschuwingen zijn geuit over de gevolgen van het te voeren beleid. Niet achteraf, maar vooraf. Deze signalen hebben de bewindslieden en de fractie van de Tweede Kamer bereikt. Het treurige is dat met

deze signalen weinig of niets is gedaan. De reden hiervoor is duidelijk: het zou leiden tot onhanteerbare spanningen binnen de (smalle) coalitie en vermoedelijk tot een kabinetscrisis. De huidige situatie is niet voortgekomen uit het nemen van verantwoordelijkheid, maar het voorlopige sluitstuk van een veel langer proces van (misplaatste) loyaliteit aan de VVD. Dat geldt voor de bewindslieden en de fractie. Maar de prijs die wij daarvoor betalen, is krankzinnig hoog: de politieke integriteit van onze partij.